

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ

Українська інженерно-педагогічна академія

В даній роботі розглянуті проблеми розвитку українського бізнесу в умовах війни та шляхи їх вирішення.

Наша країна більше двох років потерпає від повномасштабного вторгнення сусідньої країни-агресора. Бізнес в свою чергу також відчув вплив воєнного стану на свій розвиток. В таких умовах підприємці зіштовхнулися з певними ризиками та загрозами, що вимагають нової адаптації та впровадженню інноваційних рішень для подальшого розвитку свого бізнесу.

Підприємницький сектор є одним із головних джерел підтримки функціонування економіки країни в період війни. Даний сектор є ключовим: у забезпеченні населення всіма необхідними товарами та послугами, створенні робочих місць, наповненні бюджету податковими платежами та формуванні ринкових відносин у державі. В свою чергу порушення логістичних операцій, руйнування підприємств та інфраструктури, скорочення пропозиції товарів та послуг, а також низька платоспроможність населення негативно впливають на функціонування бізнесу та подальший його розвиток. За 2022-2023 рр. економічна та соціальна сфери України опинилися у надскладній ситуації через воєнні дії на території країни. Падіння економіки у 2022 р. було найбільшим за всю історію нашої країни. Як стверджують офіційні дані Державної служби статистики України, реальний ВВП у 2022 р. зменшився на 29,1% [1].

Але попри всі негаразди: систематичне відключення електроенергії, бойові дії, зменшення кількості населення через міграцію, український бізнес продовжує розвиватися, а також відкриваються нові підприємства.

Відзначимо основні проблеми, що виникають у бізнесі під час воєнного стану:

- Не вистачає платоспроможних клієнтів в достатній кількості.
- Ситуація в Україні та на внутрішньому ринку є непередбачуваною, що ускладнює прогнозування розвитку подій.
- Дії держави несподівані й можуть негативно вплинути на стан бізнесу.
- Недостатній обсяг капіталу у бізнесі.

- Високі податки та збори ставлять підприємствам важкі умови.
- Кредитні кошти стають недосяжними для бізнесу.
- Брак кваліфікованих працівників у достатній кількості.
- Конкуренти застосовують демпінгові ціни, що шкодить бізнесу.

Основа бізнесу – це людські ресурси. Проблема нестачі кваліфікованих працівників є однією з нагальних в нашій країні зараз. Внаслідок початку війни виявити працівників з відповідними навичками та знаннями стало ще складніше через такі додаткові чинники, як мобілізація, трудова міграція (як зовнішня, так і внутрішня) та руйнування мешкань у регіонах, що постраждали від війни. На звільнених територіях та у зонах бойових дій продовжується значний дефіцит робочої сили. Внутрішнє переміщення зменшило вартість робочої сили, але виникла невідповідність між набором навичок ВПО та потребами роботодавців. Ця проблема є актуальною для більшості галузей (особливо для трудомістких, таких як сільське господарство, текстильна промисловість, виробництво одягу та взуття тощо), за винятком галузей обслуговування, де споживчий попит істотно знизився [2].

Незважаючи на всі виклики та перешкоди, які спричинила війна, підприємці знаходять інноваційні підходи щодо ведення бізнесу, використовують творче мислення, щоб їх бізнес залишався прибутковим.

Підтримка від уряду має величезне значення не лише для підприємців, а й для країни в цілому. На наш погляд, в даний момент необхідними інструментами підтримки для України можуть бути:

- Вдосконалення державної системи перекваліфікації населення з огляду на потреби бізнесу.
- Розробка програм підтримки для інноваційних проектів.
- Ухвалення нових законів, спрямованих на соціально-економічний розвиток України з урахуванням аспектів безпеки й бойових дій.
- Створення оптимальної моделі системи оподаткування, яка забезпечить стабільність та передбачуваність у податковій сфері.
- Надання допомоги та розробка стійких каналів збуту вітчизняних товарів на зовнішні ринки, що відповідають кризовим умовам [3].

Отже, серед поширених проблем, з якими наразі стикається бізнес в Україні – це фінансова нестабільність, великі ризики та втрати, недостатній доступ до фінансових ресурсів. Попри всі складнощі український бізнес може стабільно розвиватися в майбутньому завдяки активному партнерству між бізнесом, урядом та суспільством. Здатність адаптуватися до нових умов, впровадити інновації в бізнес надасть змогу відновленню і покращенню економіки під час війни.

Література:

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>.

2. Експрес-оцінка впливу війни на мікро-, малі та середні підприємства в Україні. Аналітичний звіт. Київ: Програма розвитку ООН в Україні. 2022. 77 с. https://www.researchgate.net/deref/https%3A%2F%2Fwww.undp.org%2Fsites%2Fg%2Ffiles%2Fzskgke326%2Ffiles%2F2022-10%2FUA_Rapid_Assessment_of_War_on_MSMEs_in_Ukraine_0.pdf?_tp=eyJjb250ZXh0Ijp7ImZpcnN0UGFnZSI6InB1YmxpY2F0aW9uIiwicGFnZSI6InB1YmxpY2F0aW9uIn19

3. Редзюк Є. В. Стан, проблеми і чинники гальмування розвитку бізнес-активності в Україні. Стратегія економічного розвитку України. 2022. Вип. 51. С. 35–49. <https://doi.org/10.33111/sedu.2022.51.035.049>.